

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ДИТЯЧИЙ ПСИХОАНАЛІЗ:
ДІАГНОСТИЧНИЙ І ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ДИСКУРС
підготовки магістра
спеціальності С4 Психологія
освітньо-професійної програми: **Психологія**

ЛУЦЬК 2025

Силабус освітнього компонента «ДИТЯЧИЙ ПСИХОАНАЛІЗ: ДІАГНОСТИЧНИЙ І ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ДИСКУРС» підготовки магістра, галузі знань *С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини*, спеціальності *С4 Психологія*, за освітньо-професійною програмою «Психологія».

Розробник: Вірна Ж.П., доктор психологічних наук, професор кафедри педагогічної та вікової психології

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Коць М.О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 1 від 28 серпня 2025_р.

Завідувач кафедри:

Гошовський Я.О.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента	
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань <i>С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини; Спеціальність С4 Психологія, Освітньо-професійні програми «Психологія», освітній рівень: Магістр</i>	Нормативний	
Кількість годин/кредитів 120 / 4		Рік навчання: 2025-2026	
		Семестр <u>3-ий</u>	
		Лекції <u>10</u> год.	
ІНДЗ: <u>є/немає</u>		Практичні <u>8</u> год. Лабораторні <u>6</u> год. Індивідуальні - год.	
		Самостійна робота <u>84</u> год.	
		Консультації <u>12</u> год.	
		Форма контролю: залік/екзамен	
Мова навчання: українська			

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: **Вірна Жанна Петрівна**

Науковий ступінь: **доктор психологічних наук**

Вчене звання: **професор**

Посада: **професор кафедри педагогічної та вікової психології**

Контактна інформація:

Virna.Zhanna@vnu.edu.ua

Дні занять:

<https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Ш. Опис освітнього компонента

1. Анотація ОК.

Освітній компонент «Дитячий психоаналіз: діагностичний і терапевтичний дискурс» вміщує базовий матеріал психоаналітичного підходу вивчення дитинства у форматі діагностичного і терапевтичного дискурсу. Огляд методологічних позицій дитячого психоаналізу деталізує проблему прояву тілесності, сексуальності та психосоматики. Прикладний контекст освітнього компоненту охоплює ознайомлення із основними психодіагностичними засобами, які використовуються психологами для аналізу материнсько-дитячих та сімейно-батьківських відносин дитини. Запропонований освітній компонент – це система лекційних і практичних занять, самостійної роботи здобувачів освіти, індивідуальних завдань, консультацій, екзамену, які побудовані на основі таких принципів: 1) достовірності інформації; 2) системності викладу матеріалу, який призначений для використання в практичній консультативній діяльності; 3) встановлення міждисциплінарних зв'язків; 4) планомірної взаємодії суб'єктів навчального процесу (викладачів і студентів). Такий підхід є можливим на основі поєднання лекційної інформації з практичними вправами семінарських занять, лабораторними заняттями та самостійною підготовкою студентів зі спеціально розроблених питань.

Освітній компонент містить результати міжнародного наукового стажування в Школі освіти та гуманітарних наук Програми післядипломної освіти Папського католицького університету Парана (PUCPR) за темою «Особистісна безпека в переживанні соціальної травми: оптимізація організаційних умов освіти і психотерапії», та міжнародного наукового проекту міжнародного проекту «Інтегральна екологічна етика: інтерсекційні технології у багатовимірній гарантії прав дітей» (CNPQ/MCTI CALL № 44/2024) (Курітіба, Бразилія).

2. Пререквізити.

Базову основу освітнього компоненту складають теоретичні знання з дисциплін «Основи психології».

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Головною метою освітнього компоненту є висвітлення теоретико-методологічних аспектів ранньої організації психіки дитини в межах психоаналітичних концепцій та ознайомлення із прикладними здобутками дитячого психоаналізу. Основними завданнями освітнього компоненту є: ознайомлення здобувачів освіти із загальними концепціями дитячого психоаналізу та розкриття діагностичних можливостей та психотерапевтичних можливостей вивчення психіки дитини.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

В результаті засвоєння освітнього компоненту здобувачі освіти мають набути **загальні компетенції**:

- ЗК 1 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 2 — Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- ЗК 3 — Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК 4 – Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- ЗК 6 – Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК 7 — Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
ЗК 9 — Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

та **спеціальні (фахові) компетенції**:

СК 1 – Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики;

СК 2 – Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості;

СК 3 — Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності;

СК 4 – Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік;

СК 5 – Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології;

СК 7 — Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності;

СК8 — Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію;

СК 9 – Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями;

СК 11 – Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПР 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПР 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень у формі наукових звітів різних форм (тез, статей, доповідей, презентацій).

ПР11. Оцінювати здобутки та визначати й аргументувати перспективи власної наукової роботи.

ПР13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Лекції	пр.зан.	лаб.зан.	сам. робота	Конс	*Форма контролю / бали
Змістовий модуль І. Дитячий психоаналіз: діагностичний і терапевтичний дискурс						
Тема 1. Історія та проблеми психоаналізу дитинства	0,5	1	0,5	7	1	Опитування, дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Тема 2. Дитячий психоаналіз в школі Зігмунда Фрейда	1	1	0,5	7	1	Опитування, дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Тема 3. Дитячий психоаналіз: клінічна діагностика та психотерапія Анни Фрейд	1	1	0,5	7	1	Опитування, дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Тема 4. Дитячий психоаналіз: клінічна діагностика та психотерапія Мелані Кляйн	1	1	0,5	7	1	Опитування, дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Тема 5. Дитячий психоаналіз: клінічна діагностика та психотерапія Дональда Віннікота	1	0,5	0,5	7	1	Опитування, дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Тема 6. Дитячий психоаналіз: клінічна діагностика та психотерапія Джона Боулбі	1	0,5	0,5	7	1	Опитування, дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Тема 7. Дитячий психоаналіз: клінічна діагностика та психотерапія Маргарет Малер	1	0,5	0,5	7	1	Опитування, дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Тема 8. Дитячий психоаналіз: клінічна діагностика та психотерапія Данієла Штерна	0,5	0,5	0,5	7	1	Опитування, дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Тема 9. Дитячий	0,5	0,5	0,5	7	1	Опитування,

психоаналіз: клінічна діагностика та психотерапія Едіт Якобсон						дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Тема 10. Дитячий психоаналіз: клінічна діагностика та психотерапія Жака Лакана	0,5	0,5	0,5	7	1	Опитування, дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Тема 11. Дитячий психоаналіз: клінічна діагностика та психотерапія Карен Хорні	0,5	0,5	0,5	7	1	Опитування, дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Тема 12. Дитячий психоаналіз: клінічна діагностика та психотерапія Еріка Берна	0,5	0,5	0,5	7	1	Опитування, дискусія (≈3 бал); підготовка реферату (2 бала);
Разом за модулем 1	10	8	6	84	12	120/60
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						30
ІНДЗ						10
Всього годин / Балів						120/100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Написання реферату (обсягом 10-12 сторінок, структурованим за планом, з використанням наведеного списку літератури).

Реферат. Важливим засобом у засвоєнні знань є написання рефератів та виголошення реферативної доповіді. Тематика рефератів пропонується за визначеними темами практичних занять. Мета реферативної доповіді полягає у засвоєнні здобувачами освіти основних аспектів розкритої у реферативному дослідженні теми, формуванні запитань, проведенні дискусії. На практичному занятті рекомендується обговорювати не більше двох рефератів.

Вимоги до реферату: обсяг – 10-12 аркушів формату А4; структура – вступ, основна частина, висновок, список використаних джерел.

У вступі розкривається актуальність теми, визначається мета, в основній частині містяться основні положення дослідження, що розкривають тему, у висновку викладаються основні положення та пропозиції автора, що впливають із розгляду теми. Реферативна доповідь та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

При вивченні тем винесених на самостійне вивчення здобувач освіти повинен виконати одну із запропонованих тем рефератів.

1. Перспективи розробки психоаналітичних ідей щодо лікування дитини в 20-ті рр ХХ століття.
2. Психоаналіз як ігровий простір для роботи з дітьми.

3. Драматичне протистояння Дорослого і дитини в психоаналізі.
4. Специфіка робочого альянсу між психотерапевтом і дитиною.
5. Розставання та його терапевтичний сенс в дитячому психоаналізі.
6. Психоаналіз і можливості контролю дитини.
7. Прояв захисних механізмів і переживання почуття безпеки дитини.
8. Хронологія виникнення захисних механізмів дитини.
9. Оцінка нормального і патологічного розвитку дитини в психоаналізі.
10. Типологія дитячих конфліктів і стратегії психотерапії.
11. Можливості психоаналізу у гармонізації оточення дитини.
12. Придатність та опір дитини до психоаналізу.
13. Особливості відреагування в дитячому психоаналізі.
14. Дитячі реакції та інтерпретації в дитячому психоаналізі.
15. Інсайт в дитячому психоаналізі.
16. Проблема неврозу в дитячому психоаналізі.

IV. Політика оцінювання

При вивченні освітнього компоненту «Дитячий психоаналіз: діагностичний та терапевтичний дискурс» здобувач освіти виконує завдання згідно з навчальним планом та у відповідності до програми силабусу, що включають відвідування лекцій та практичних занять, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до практичних занять (володіння термінологічним словником дисципліни, підготовку відповідей згідно плану практичних занять, доповнення та коментарі відповідей інших студентів, підготовку презентацій тощо) та виконання завдань самостійної роботи (ІНДЗ, написання реферату, виконання модульної контрольної роботи).

Освітній компонент складається з І-го змістового модуля, який передбачає перевірку якості засвоєння теоретичного та прикладного змісту курсу, виконання практичних занять. Загальна кількість тем цього модуля становить 12 тем.

Кожна з тем змістового модуля оцінюється від 0 до 7 балів.

Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за: поточне оцінювання (практичні заняття, самостійна робота, ІНДЗ); модульна контрольна робота. Максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **100**.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватись принципів академічної доброчесності, а саме: самостійності виконання індивідуальних завдань, недопустимості списування, плагіату, використання заборонених допоміжних матеріалів під час контрольних заходів. Якщо фіксується порушення принципів академічної доброчесності, то викладач може: анулювати роботу (з оцінкою 0 балів) і у випадку систематичних порушень — не допустити до повторного складання.

Щодо політики дедлайнів та перескладання, то здобувач освіти повинен чітко дотримуватися графіку здачі матеріалів (допускається в онлайн і офлайн форматі).

В оцінюванні ОК враховуються результати навчання, які отримані у формальній (курси, сертифікати від акредитованих установ), неформальній (онлайн-курси, тренінги тощо) та інформальній (самоосвіта, власний досвід роботи тощо) за

умови пред'явлення відповідних документів (сертифікатів, дипломів тощо). Також здобувач освіти може отримати додаткові (бонусні) бали за активну участь у наукових заходах, які тематично пов'язані з освітнім компонентом та підготовку доповідей і презентацій (до 10 % від максимальної кількості балів).

V. Підсумковий контроль

Усі види навчальної діяльності здобувача освіти оцінюються в балах. Комплексна оцінка знань проводиться викладачем за 100-бальною шкалою. **Іспит не є обов'язковим.** Освітній компонент «Дитячий психоаналіз: діагностичний та терапевтичний дискурс» завершується іспитом у тому випадку, якщо здобувач освіти не достатньою мірою опанував дисципліну, або бажає підвищити рейтинг, покращити результат успішності, продемонструвавши знання предмету під час складання іспиту (у цьому випадку анулюються бали модульного контролю, які заміщуються кількістю балів, отриманих під час складання іспиту). Сумарна кількість балів, яку отримує здобувач освіти при складанні модулів за 100-бальною шкалою визначає його підсумкову оцінку.

Питання до іспиту:

1. Дитячий психоаналіз: етапи становлення в психології.
2. Тенденції розвитку дитячого психоаналізу на сучасному етапі розвитку психологічної науки.
3. Основні принципи сучасної психоаналітичної терапії дитини.
4. Основні сфери досліджень в дитячому психоаналізі.
5. Розвиток особистості: стадії психосексуального розвитку в школі
3. Фрейда.
6. Психологічний захист як підтримка гомеостазу в дитячому віці.
7. Специфіка прояву первинного психологічного захисту.
8. Специфіка прояву дитячої сексуальності. Дитяче лібідо.
9. Поняття дитячого інстинкту без норми. Едіпов комплекс.
10. Дитячі фантазії, насолода і нарцисистичний сором.
11. Структура дитячої поведінки в теорії А. Фрейд.
12. Механізми психологічного захисту в теорії А. Фрейд
13. Базові положення теорії об'єктних відносин М. Кляйн.
14. Народження як травма. Роль материнських грудей у переживанні дитячої тривожності.
15. Стадії розвитку дитини та поняття проєктивної ідентифікації за М. Кляйн.
16. Специфіка формування «параноїдно-шизоїдної» і «депресивної» позицій дитини в теорії М. Кляйн.
17. Базові положення теорії перехідного об'єкта Д. Віннікотта.
18. «Досить добра мати» у персоналізації дитини в теорії Д. Віннікотта.
19. Особливості дитячої агресивності та «почуття реальності» в теорії Д. Віннікотта.
20. Загроза існування структури «Я-сам» та дитячі психози в теорії Д. Віннікотта.
21. Тілесний синдром в теорії Д. Віннікотта.

22. Базові положення теорії прив'язаності Дж. Боулбі.
23. Основні фази (стадії) розвитку прив'язаності за Дж. Боулбі.
24. Специфіка переживання сепарації в дитячому віці за Дж. Боулбі.
25. Поняття сепарації та індивідуації в теорії М. Малер.
26. Поняття симбіозу в теорії М. Малер.
27. Первинна модель об'єктних відносин на ранніх стадіях розвитку дитини в теорії М. Малер.
28. Базові положення концепції виникнення відчуття «самості» (SELF) Д. Штерна.
29. Етапи (стадії) виникнення відчуття «самості» в теорії Д. Штерна.
30. Базові теоретичні позиції в теорії Е. Якобсон.
31. Дитяча оральність та лібідозний потяг в теорії Е. Якобсон.
32. Базові положення концепції Ж. Лакана.
33. Дитяча тривога і травма в психоаналізі Ж. Лакана.
34. Специфіка едіпових проблем дитини в психоаналізі Ж. Лакана.
35. Базові положення соціокультурної теорії К. Хорні.
36. Базальна тривога дитини та її наслідки в теорії К. Хорні.
37. Дитяча невротизація та її наслідки в теорії К. Хорні.
38. Базові положення трансактного психоаналізу Е. Берна.
39. Ігрове мислення дитини в психоаналізі Е. Берна.
40. Батьківські сценарії та їх вплив на становлення психіки дитини в теорії Е. Берна.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Багрій Я. (2016). Психоаналіз: навчальний посібник. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал».

2. Васянович Г.П. (2012). Основи психології : навчальний посібник. Київ : Педагогічна думка.
3. Вертель А.В. (2015). Філософія психоаналізу : навчальний посібник. Суми: Вид-во Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.
4. Вітенко І.С., Лазук-Бендас Т.І. (2006). Основи психоаналізу : навчальний посібник. Чернівці: Книги XXI.
5. Гриньова Н.В. (укл). (2013). Основи глибинної психології : курс лекцій : навчальний посібник. Умань : Візаві.
6. Кокоріна Ю.Є. (2021). Глибинна психологія (в короткому викладі) : навчально-методичний посібник. Одеса : Астропринт.
7. Медвідь Є.С. (2016). Основи глибинної психології: навчальний посібник. Ніжин : Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя.
8. Столярченко О.Б. (2012). Психологія особистості : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури.

Додаткова:

9. Allen B. & Lauterbach D. (2007). Personality characteristics of adult survivors of childhood trauma. *Trauma Stress*. 20. 587–595.
10. Roy A. (2002). Childhood trauma and neuroticism as an adult: possible implication for the development of the common psychiatric disorders and suicidal behaviour. *Psychological Medicine*. 32. 1471–1474.
11. Takeuchi H., Hiroe T., Kanai T., Morinobu S., Kitamura T., Takahashi K., et al. (2003). Childhood parental separation experiences and depressive symptomatology in acute major depression. *Psychiatry Clinica Neuroscience*. 57. 215–219.
12. Witenberg, R. T. (2007). The moral dimension of children's and adolescents' conceptualisation of tolerance to human diversity. *Journal of Moral Education*. 4(36). 433–451.
13. Берн Е. (2021). Вступ до психіатрії та психоаналізу: просто про складне. Київ : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля».
14. Бурбо Л. (2020). П'ять травм і масок, які заважають бути собою. Київ : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля».
15. Вірна Ж.П. (2021). Психоаналітичний огляд ранньої професіоналізації особистості в сім'ї. *Психологічне консультування і психотерапія*. Харків. № 16. 12-19.
16. Вірна Ж.П. (2023). Конструкція тіла та моральної психіки в психоаналізі. *Габітус*. Вип. 51. 46-52 ; режим доступу: <http://habitus.od.ua/51-2023>
17. Вірна Ж.П. (2023). Насилля дитини: психоаналіз, психотерапія менталізації та досвід альтернативних послуг в Бразилії. Науковий вісник Херсонського державного університету ; серія «Психологічні науки». № 3. 55-63 ; <https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2023-3-7>
18. Вірна Ж.П. (2025). Імідж та споживацтво постмодерних дітей під час війни. *Education and science: theory&praxis* : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services. 172-180 ; DOI: [10.51587/9798-9917-51919-2025-022-172-180](https://doi.org/10.51587/9798-9917-51919-2025-022-172-180) ; https://www.eo.kiev.ua/resources/arhivMonographs/mono_22/mono_22.pdf

19. Власова О.І., Родіна Н.В., Целікова Ю.О., Ворнікова Л.К., Тихоненко Ю.О. (2022). Модифікація, стандартизація та адаптація анкети негативного дитячого досвіду (АСЕ). *Офтальмологічний журнал*. 1(504), 63-71.
20. Гордієнко В., Копець Л. (2007). Психологія особистості. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія».
21. Іванашко О., Вірна Ж., Сіпко Л. (2022). Психологічні показники емоційної безпеки батьків дітей з особливими потребами. *Психологічні перспективи*. № 39 ; <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2022-39-iva>
22. Католик Г. (2020). Психологія Я дитячого практичного психолога. Львів : Видавнича спілка. Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля».
23. Коваленко А.Б., Голота В.Г. (2022). Зв'язок травматичного дитячого досвіду з толерантністю особистості в дорослому віці. *Український психологічний журнал*. 1 (17). 41-66.
24. Копець Л. Психологія особистості (2007). Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія».
25. Левчук Л. (2002). Психоаналіз: історія, теорія, мистецька практика. Київ: Либідь.
26. Лифар Н.Л. (2016). Проблема об'єктних відносин у контексті психодинамічної теорії. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки*. № 14 (38). 31–34.
27. Ліфарєва Н.В. (2003). Психологія особистості: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури.
28. Максименко С.Д. (2006). Генеза здійснення особистості. Київ : КММ.
29. Максименко С.Д. (ред). (2015). Особистість у розвитку: психологічна теорія і практика: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015.
30. Матвійчук Т. (2021). Теорії особистості в зарубіжній та українській психології. Львів : Видавець Марченко Т.
31. Москалець В.П. (2013). Психологія особистості: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури.
32. Нелін Є. (2019). Розвиток ідей психоаналітичної педагогіки в науковопрактичній діяльності Анни Фрейд. *Нова педагогічна думка*. № 4 (100). 85–88.
33. Титаренко Т.М. (2009). Сучасна психологія особистості. Київ : Марич.
34. Фройд З. (1998). Вступ до психоаналізу. Київ : Основи.
35. Фройд З. (2021). По той бік принципу задоволення. Я і Воно. Київ : Андронум.
36. Яценко Т. С. (2006). Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика. Київ : Вища школа.
37. Яцина О.Ф. (2021). Основи психотерапії : практикум. Навчально-методичний посібник. Ужгород : Ужгородський національний університет.
38. Virna, Zh., & Eyng, A.M. (2024). Moral Damages of Children's Migration Trauma (Based on The Materials of The International Internship in The Area of Education and Humanities). *Psychological Counseling and Psychotherapy*, (21), 11-17. <https://doi.org/10.26565/2410-1249-2024-21-02>

39. Virna, Zh., Eyng, A.M. (2024). Child violence: from psechoanalysis to the reality of protecting children's rights in Brasil. Psychological Prospects Journal. 43 (Jun. 2024), 48–63 ; DOI:<https://doi.org/10.29038/2227-1376-2024-43-vir>.

Інтернет-джерела:

40. Вірна Ж.П. (2021). Дитячий психоаналіз про «соматичну людину». Соціальна адаптація особистості в сучасному суспільстві, ортобіоз та паліативна допомога : мат. VII наук.-практ. інтернет-конференції. Луцьк, 2021; [електрон. ресурс] ; режим доступу : <https://www.inforum.in.ua/conferences/26/87/642>
41. Волков К., Вірна Ж. (2022). Феномен емоційної резистентності в дискурсі психоаналітичного знання. Current aspects of the development of science and technology : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services. 223-236 ; [електрон. ресурс] ; режим доступу : https://docs.google.com/viewer?docex=1&url=https://www.eo.kiev.ua/resources/zmist/mono10/mono2022_10.pdf
42. Психоаналіз дитинства ; [електрон. ресурс] ; режим доступу : https://stud.com.ua/88650/psihologiya/psihoanaliz_ditinstva
43. Дитячий психоаналіз: від класичного до сучасного ; [електрон. ресурс] ; режим доступу : https://stud.com.ua/43108/psihologiya/napryami_pidhodi_dityachoyi_pidlitkovoyi_psihoterapiyi
44. Дитячий психоаналіз: основні поняття психоаналізу ; [електрон. ресурс] ; режим доступу : http://ni.biz.ua/6/6_14/6_142733_detskiy-psihoanaliz---osnovnie-ponyatiya-psihoanaliza.html
45. Нелін Є.В. Розвиток особистості дитини і психоаналітичної педагогіки у теорії об'єктних відносин М. Кляйн ; [електрон. ресурс] ; режим доступу : <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/47/919/2056-1?inline=1>
46. Бурлакова Н.С. Дитячий психоаналіз. Школа Ганни Фрейд ; [електрон. ресурс] ; режим доступу : https://stud.com.ua/123210/psihologiya/dityachiy_psihoanaliz_shkola_ganni_freyd